

KAKATO

'IA

KALAI SI

“Ko ia ke ‘oua na‘a ai ha taha ‘e fakaanga kiate kimoutolu ‘i ha me‘akai, pe ha me‘ainu, pe ki ha ‘aho kātōanga, pe ‘i ha tu‘u efiāfi, pe ‘i he ngaahi Sāpate: ‘Aia ko e ngaahi ‘ata ‘oe me‘a ‘oku ha‘u; ka ko hono sino ‘oku ‘ia Kalaisi.”

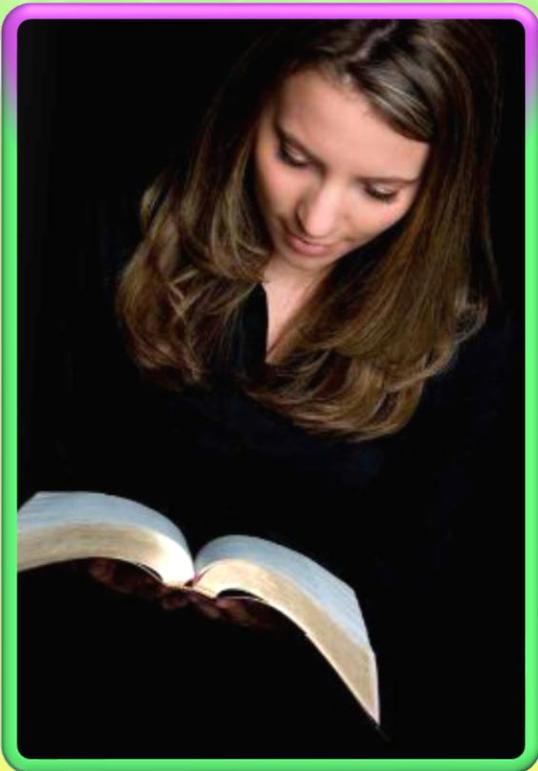
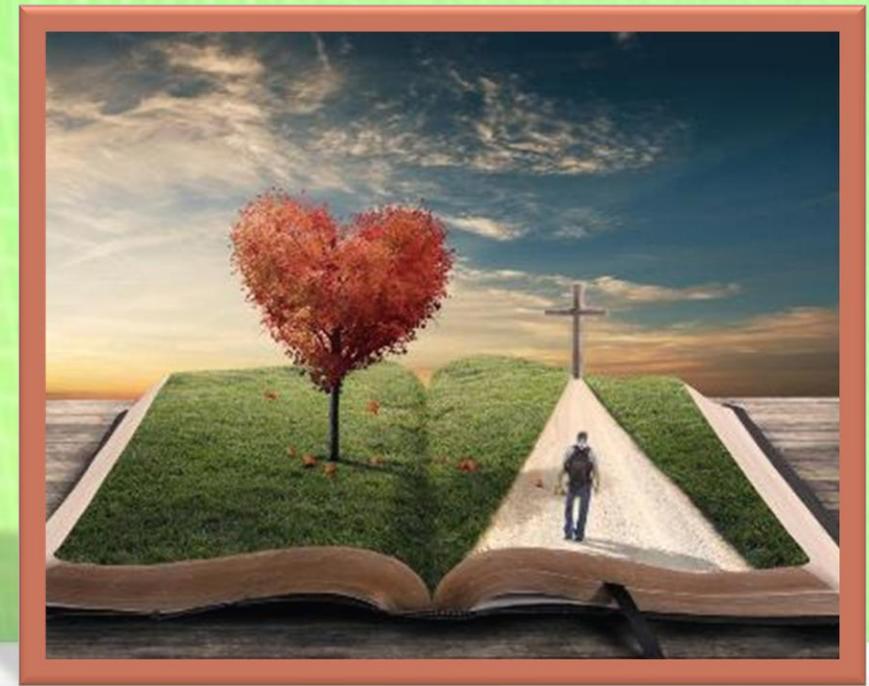
Kolose 2:16, 17

Ko e tui kia Sīsuú 'oku 'omai ai kiate kitautolu 'a e ngaahi 'aonga lahi. Tānaki atu ki hono fakamolemole'i 'o 'etau ngaahi angahalá, 'oku tau ma'u ha fakafiemālie, poto, mo ha ngaahi me'a lahi ange.

'Oku fakaafe'i kitautolu 'e Paula ke tau aka 'i he tui ko ia koe'uhi ke tau hoko ko e ngaahi 'akau 'oku nau fua lelei ma'ae Pule'anga 'o e 'Otua.

'Oku ne toe fakatokanga mai foki kiate kitautolu 'a e founga 'oku totonu ke tau aka ai: 'o 'ikai makatu'unga 'i he ngaahi filosofia mo e ngaahi teolosia 'a e tangata, ka 'i he Folofola mo'ui 'a e 'Otua pe.

Ko e ngaahi lelei 'o e tuí:

Ko e fakafiemālie, fakahīkihiki, mo e maau (Kolose 2:1-5)

Aka 'ia Kalaisi (Kolose 2:6-8)

Ko e tohi nima 'o e ngaahi ouau na'e fa'o ki hono kolosi (Kolose 2:9-15)

Ngaahi palopalema 'okú ne lulu'i 'a e tuí:

'Aho mālōlō, mähina fo'ou, 'aho Sāpate (Kolose 2:16-19)

Ko e ngaahi fekau 'a e tangata (Kolose 2:20-23)

KO E 'AONGA 'O E TUI

'Oku ma'u 'a e potó 'i fē?
Ko fē 'oku nofo ai 'a e
'atamaí?
(Siope 28:12) .

'Oku fufū 'ia Kalaisi 'a e
ngaahi koloa kotoa pē 'o
e potó mo e 'iló .
(Kolose 2:3)

FAKAFIEMALIE, FAKAHIKIHIKI'I MO E MAAU

"He neongo 'oku ou mama'o 'i he kakano, ka 'oku ou 'iate kimoutolu 'i he laumalie, 'o fiefia ke mamata ki ho'omou mau mo e tu'u ma'u 'i ho'omou tui kia Kalaisi." (Kolose 2:5)

Neongo na'e 'ikai ke ne 'ilo'i fakatautaha 'a e siasi 'i Kolose, ka na'e 'ilo'i 'e Paula na'e fakamanamana'i ia 'e he ngaahi akonaki hala (Kolose 2:1, 4) 'I he 'uhinga ko 'eni, 'oku ne tohi kiate kinautolu mo ha taumu'a mahino 'e tolu 'e tokoni kiate kinautolu ke nau matu'uaki 'a e fakatu'utamaki ko 'eni (Kolose 2:2 NIV):

'E fakalototo'a'i nai kinautolu 'i he lotó

pea uouangataha 'i he 'ofa

koe'uhi ke nau ma'u 'a e ngaahi koloa kakato 'o e 'ilo kakato

Koe'uhi ke nau 'ilo 'a e me'a lilo 'o e 'Otua, 'a ia ko Kalaisi

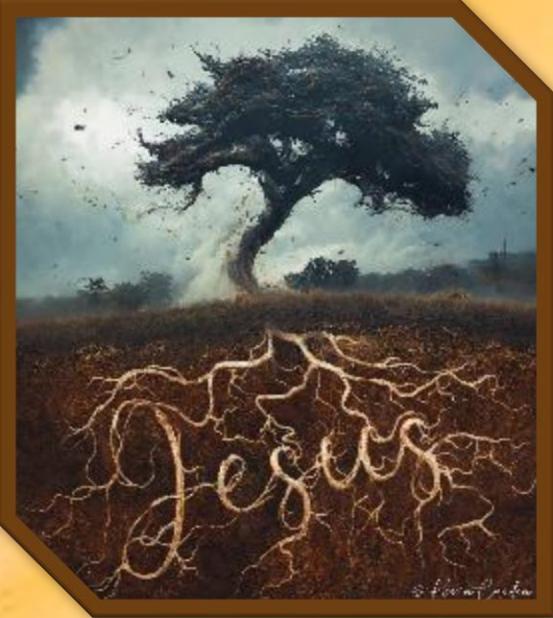

Kimu'a pea 'ilo'i 'a e ngaahi tokateline hala, 'oku 'i ai ha fakahikihiki'i 'e ua ki he kakai Kolose: 'oku nau mau lelei; pea 'oku nau tu'u ma'u 'i he tui (Kolose 2:5).

Ko e "fokotu'utu'u" 'oku 'uhinga ki ai 'a Paula 'oku 'uhinga ia ki he mau 'i he lotu pea 'i he ngaahi ngaue kehekehe 'a e siasi. Kuo pau ke 'i ai ha tu'unga fakatakimu'a mo vahevahe 'o e ngaahi fatongia; kuo pau ke fakahoko 'a e ngaahi 'ekitivitii 'i he anga faka'apa'apa totonu; mo e ala me'a pehee. 'E iku 'eni ki hano malanga lelei ange 'o e ongoongolelei mo malu'i kinautolu mei ha ngaahi fehalaaki pau.

FAKATEFITO 'IA KALAI SI

"Kuo ke aka mo langa hake 'iate Ia, pea fokotu'u ma'u 'i he tui, 'o hange ko ia kuo ako'i kiate kimoutolu, pea fonu 'i ai 'a e fakafeta'i." (Kolose 2:7)

'Oku tau ma'u 'a e fakamo'ui 'i he'etau tali ha Tokotaha, kae 'ikai 'i hono tali 'o e ngaahi tokateline (Kolose 2:6). Neongo ia, 'oku mahu'inga 'eni. 'Oku na'ina'i mai 'a Paula ke tau 'a'eva 'ia Kalaisi "'o hange ko hono akonekina 'a kimoutolu" (Kolose 2:7b).

'I he'etau 'a'eva mo Sisuu, 'oku tau tu'u ma'u 'iate Ia. Ko kitautolu, 'i he lea fakatataa, "ko e to 'a e 'Eiki, koe'uhi ke fakalangilangi'i ia" ('Isaia 61:3). Ko e "'akau" kitautolu 'oku pikitai kia Sisuu mo 'Ene ngaahi akonaki (Saame 1:3).

'Oku 'i ai ha fa'ahinga tokateline 'e ua

Fakatatau kia Kalaisi mo 'ene akonaki 'oku lekooti 'i he Tohi Tapu

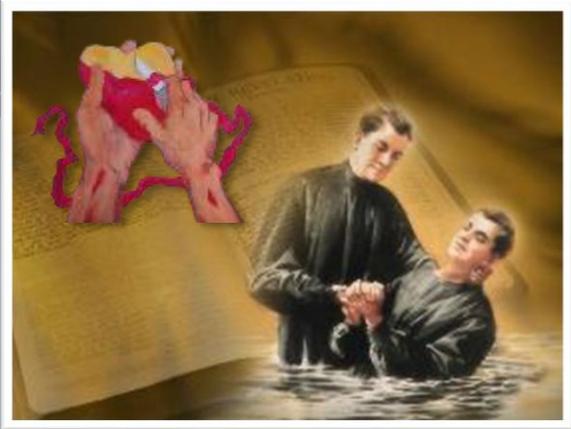
Fakatatau ki he ngaahi fakakaukau fakapoto mo e ngaahi me'a olopoto ta'e'aonga, fakatatau ki he ngaahi tukufakaholo 'a e tangata

'Oku fakamalohia kitautolu 'i he tui pea fonu 'i he fakafeta'i (Kolose 2:7)

'Oku kaka'a'i, fakamau'i, pea 'ikai ke tau ma'u hotau pale (Kolo. 2:8, 16, 18)

KO E TOHINIMA 'O E NGAAHI OUAU NA'E TUTUKI KI HONO KOLOSI

"Na'a ne tamate'i 'a e tohi 'o e ngaahi ouau na'e angatu'u kiate kitautolu, 'a ia na'e ta'e-fiemalie kiate kitautolu, pea to'o ia mei he hala, 'o tutuki ki hono kolosi" (Kolose 2:14)

Na'e fakapapau'i 'e 'Epalahame 'ene fuakava mo e 'Otua 'o fakafou 'i he kamu (Senesi 17:11). 'Oku tau fakamo'oni'i 'etau fuakava mo Sisu 'o fakafou 'i he papitaiso, 'a ia ko e "kamu 'o Kalaisi" (Kolose 2:11-12). 'Oku 'uhinga 'eni 'oku 'ikai kei fie ma'u ke kamu fakaesino. Hili hono fakamahino'i 'a e me'a ni, 'oku lea 'a Paula ki he ngaue 'a Sisu 'i he kolosi. Ko e hā na'e lava'i 'e Sisuú?

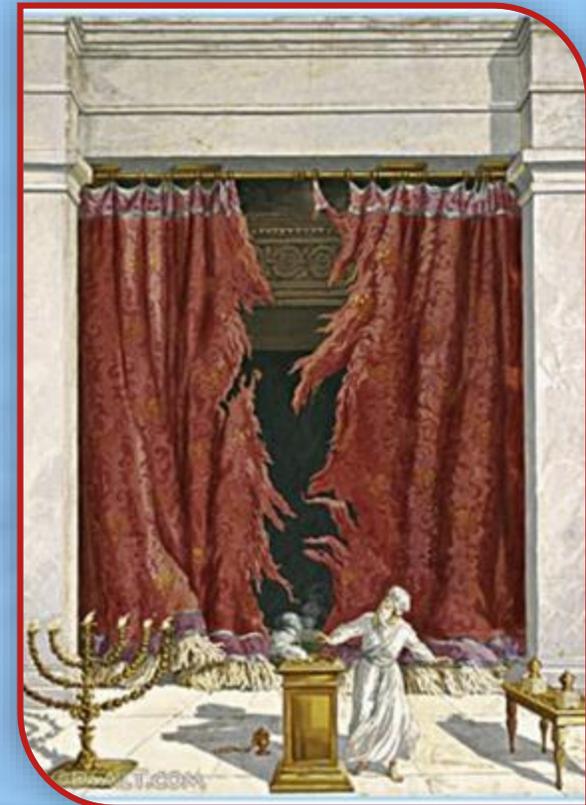
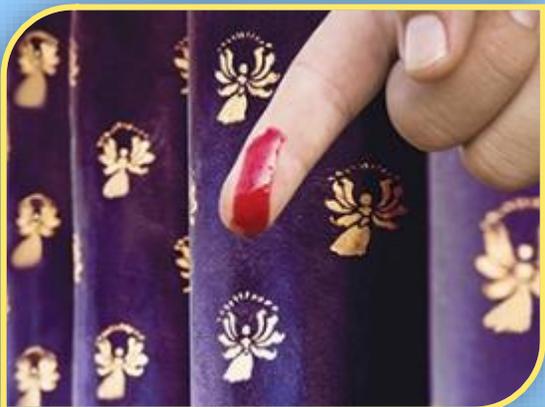
Na'a Ne foaki mai 'a e mo'ui kiate kitautolu, 'o fakamolemole'i 'etau ngaahi angahala (Kolose 2:13)

Na'a ne kaniseli 'a e tukuaki'i 'o homau mo'ua fakalao, 'a ia na'e tu'u kiate kimautilu (Kolose 2:14)

Na'a ne ikuna'i 'a e ngaahi malohi mo e ngaahi mafai 'o e kovi (Kolose 2:15)

'Oku fakamahino'i 'e he 'Efeso 2:14-15 ko e "ngaahi ouau" pe "ngaahi fie ma'u" na'e fakafepaki'i kitautolu ko e fono 'o e ouau, 'a ia na'e hoko ko ha 'a fakamavahevahe'i 'i he vaha'a 'o e kau Siu mo e kau Senitaile.

'I he 'uhinga ko 'eni, 'oku 'ikai fie ma'u ke tau toe hoha'a fekau'aki mo hono tauhi 'o e ngaahi fono 'o e Fuakava Motu'a, 'a ia na'e fakahoko mo iku'anga 'ia Kalaisi.

NGAAHI PALOPALEMA 'OKU NE LULU'I 'A E TUI

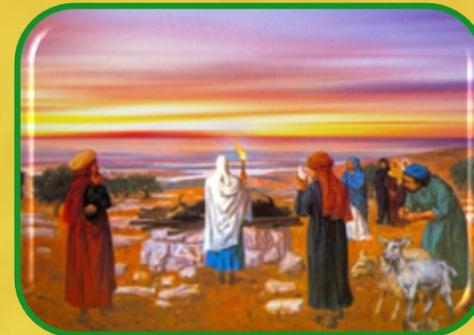
'AHO MALOLO, MAHINA FO'OU, 'AHO SAPATE

"Ko ia ke 'oua na'a fakamāu'i kimoutolu 'e ha taha 'i he me'akai, pe 'i he inu, pe 'i he ngaahi 'aho mālōlō, pe 'i he māhina fo'ou, pe 'i he ngaahi 'aho Sāpate" (Kolose 2:16).

Fakataha mo e kamú, na'e 'i ai 'a e ngaahi poini kehe na'á ne fakafaikehekehe'i 'a e kau Siú mei he kau Senitailé: ko e ngaahi ouau fakalotú mo e ngaahi kātoangá.

Na'e 'osi fakahaa'i mahino 'e Paula 'a e ngafa 'o e kamú. Ko eni, 'i he lea "tuku," 'oku fakahaa'i ai 'e Paula 'a e ngaahi 'uhinga 'o hono fakata'e'aonga'i 'o e "tohi nima" (ko e ngaahi lao faka-ouau): na'e 'ikai ke kei fakangatangata ki he fakamo'ui ke tauhi 'a e ngaahi ouau mo e ngaahi katoanga, 'a ia na'e fakahoko 'e Sisu 'aki 'ene pekia 'i he kolosi (Mt. 27:51; Kol. 2:16).

'Oku hā mai 'oku lave 'a Paula ki he Hosea 2:11 ke fakanounou'i 'a e founga ouau kotoa 'o e Fale Tapu 'i ha sētesi pē 'e taha. 'Oku 'uhinga 'eni, ko e ngaahi Sāpate 'oku lave ki ai heni, ko e ngaahi Sāpate ouau 'e fitu ('oku tauhi tatau ai pē pe ko e hā 'a e 'aho 'o e uike na'a nau tō ai), kae 'ikai ko e Sāpate fakauike ('oku kau 'i he lao fakae'ulungaanga, 'oku fakamāmani lahi pea 'oku 'aonga ki he kakai kotoa pē, Siu mo e Senitaile).

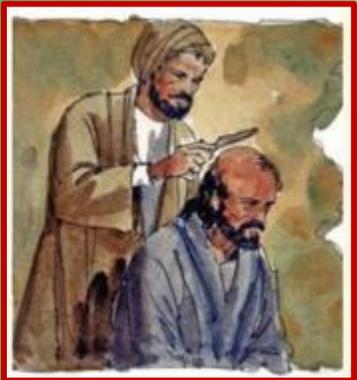

NGAAHI FEKAU 'A E TANGATA

"Ko e ngaahi tu'utu'uni ko 'eni, 'a ia 'oku fekau'aki mo e ngaahi me'a kotoa pe kuo pau ke 'auha 'i hono faka'aonga'i" (Kolose 2:22)

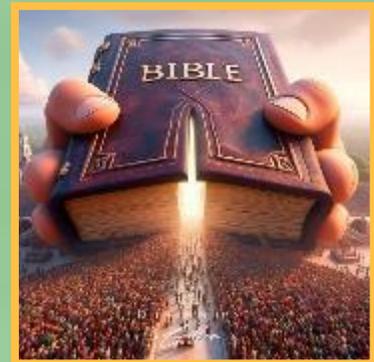
Ko e kau akonaki loi, 'a ia na'e toutou lave ki ai 'a Paula 'i he'ene tohi, ko e kau Siu na'a nau ako'i 'a e fie ma'u ke muimui ki he fono 'a e kau Siu ke ma'u 'a e fakamo'ui (Ngaue 15:1, 5). Na'e kau foki 'i he ngaahi lao ko 'eni 'a e ngaahi lao lahi na'e fa'u 'e he kau lapai.

Tau muimui angé 'i he faka'uhinga 'a Paulá. Kuo tau mate 'i he papitaiso ki he "ngaahi tefito'i me'a 'o e mamani" pea mo'ui ma'a Kalaisi. Hange ko 'eni, kapau 'e hokohoko atu 'etau hoha'a ki he ngaahi me'a ta'ema'a 'o e ouau, 'oku tau kei mo'ui pe 'i mamani, pea 'oku tau hoha'a ki he ngaahi me'a 'oku mole 'i hono faka'aonga'i (Kolose 2:20-22).

Neongo ia, 'oku fakamahino'i 'e Paula, ki he kau Siu 'oku anga ki he ngaahi ouau ko 'eni, 'oku 'i ai honau mahu'inga fakaeangama'a kiate kinautolu, neongo 'oku 'ikai 'aonga ia ki hono liliu 'o e loto (Kolo. 2:23).

Ko hono fakanounou, kuo pau ke tataki kitautolu 'e he ngaahi akonaki 'oku 'i he Folofola –na'e ue'i fakalangi –, kae 'ikai ko e ngaahi fakakaukau pe faka'uhinga 'a e tangata.

"Oku fakatatau 'a e Kalisitiane ki he sita 'o Lapanoni. Kuo u lau 'oku lahi ange 'a e me'a 'oku fai 'e he fu'u 'akau ni 'i hono tuku hifo pe ha fanga ki'i aka nounou ki he kelekele 'oku fua. 'Oku ne 'oatu ha aka malohi ki he kelekele, pea toe mama'o ange 'i he fekumi ki ha me'a 'oku toe malohi ange. Pea 'i he malohi 'o e matangi, 'oku tu'u ma'u ia, 'o pukepuke 'e he'ene ngaahi uaea 'i lalo.

Ko ia 'oku tu'u loloto 'a e Kalisitiane kia Kalaisi. 'Oku ne tui ki hono Huhu'i. 'Oku ne 'afio'i 'a e tokotaha 'oku ne tui ki ai. 'Oku ne tui kakato ko Sisu ko e 'Alo ia 'o e 'Otua mo e Fakamo'ui 'o e kau angahala. 'Oku ongo mo'oni 'a e ngaahi aka 'o e tui. Ko e kau Kalisitiane mo'oni, hange ko e sita 'o Lapanoni, 'oku 'ikai ke nau tupu 'i he kelekele molu ka 'oku nau tu'u 'i he 'Otua, 'o ma'u 'i he ngaahi ava 'o e ngaahi maka 'o e mo'unga."